ШЕВЧЕНКІВСЬКА РАЙОННА В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

КОМУНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ
ЦЕНТР ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА «ШЕВЧЕНКІВЕЦЬ» М. КИЄВА

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО–ЕСТЕТИЧНИЙ НАПРЯМУ

«ЦИРКОВЕ МИСТЕЦТВО»

Початковий, основний та вищий рівні

10 років навчання

Київ – 2023

«Схвалено для використання в освітньому процесі»
Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 29.03.2023
(протокол № 1)

Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0005-2023

Автори програми:

Борсук Олеся Володимирівна – художній керівник Народного художнього колективу «Спортивно-танцювальний ансамбль «Пульс»» Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець», керівник гуртка-методист;
Агафонова Г.В. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець» , керівник гуртка-методист;
Борсук Н.В. – заступник директора, керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець», керівник гуртка-методист;
Губенко І.В. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець», керівник гуртка-методист;
Гурська Л.О. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець»;
Косенко С.М. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець» , керівник гуртка-методист;
Крохмальна К.М. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець»;
Овсієнко Кіра Володимирівна – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець»;
Опанасюк К.М. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець» , керівник гуртка-методист;
Шумило Т.В. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець»;
Петецька О.М. – керівник гуртка Центру творчості дітей та юнацтва «Шевченківець».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цирк – це світ посмішок, казок, дитинства та добра. Коли дитина відвідує цирк, вона дивується, захоплюється, радіє, мріє та сподівається хоч трохи спробувати себе в ролі фокусника, силача, жонглера, клоуна. Навчання в цирковій студії – чудова можливість перетворення такої мрії в реальність.

Актуальність даної програми полягає у використанні організаційно-педагогічних умов виховання здобувачів позашкільної освіти засобами циркового мистецтва, залучення здобувачів позашкільної освіти до різних видів циркового мистецтва та професійної творчості з урахуванням вимог сучасного циркового мистецтва, сприяння гармонійному розвитку особистості.

Сьогодні циркове мистецтво знаходить своє застосування не лише на сцені, але і у повсякденному житті. Для здобувачів освіти це особливо корисно, оскільки сприяє розвитку творчої уяви, навчає умінню використовувати набуті знання у реальному житті і допомагає розвивати навички управління жестами, рухом і мімікою, коректно висловлювати свої емоції і почуття.

Навчальна програма реалізується в гуртках художньо-естетичного напряму циркового профілю та спрямована на вихованців віком від 5 до 18 років.

Пропонована програма складена з урахуванням:

- навчальних програм дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності, навчальних програм дитячої хореографічної школи Міністерства культури і мистецтв України, програм спортивних, танцювальних та інших колективів естетичного профілю, рекомендованих Міністерством освіти і науки України та опублікованих у різноманітних збірках останнім часом;
- сучасних досліджень у сфері позитивного впливу на всебічний розвиток особистості поєднання естетичного і фізичного розвитку дітей та молоді, створення потенціалу морально і фізично здорового громадянина України;
- досвіду роботи кращих танцювальних, спортивних, сучасних естрадних колективів, шкіл мистецтв тощо;
- діючих національних програм розвитку естетичного, фізичного, громадянського та національного виховання підростаючого покоління в системі освіти;
- концепції розвитку позашкільної освіти в Україні.

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості у процесі опанування циркового мистецтва.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальна – ознайомлення з поняттями та знаннями, які стосуються циркового мистецтва;

практична – оволодіння навичками циркового мистецтва, методикою виконання вправ та основних акробатичних елементів;

творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння цирковим мистецтвом;

соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей рідного

краю, національної свідомості, самореалізації в соціумі засобами циркового мистецтва, професійного самовизначення.

Навчання у гуртку не потребує спеціальної підготовки та знань. Програмний матеріал адаптований до занять зі здобувачами освіти різних вікових категорій, рівня підготовленості та природних здібностей. У гурток приймаються діти з фізичними, ритмічними та слуховими здібностями, які не мають медичних протипоказань. Діти, які проявили яскраву фізично-ритмічну обдарованість або мають попередню підготовку, можуть бути зарахованими відразу в групи основного рівня навчання.

Навчальна програма передбачає навчання здобувачів освіти у групах початкового, основного та вищого рівнів. На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин:

початковий рівень, 1–й рік навчання (5 років) – 288 год. на рік, 8 год. на тиждень;

початковий рівень, 2–й рік навчання (5-6 років)– 324 год. на рік, 9 год. на тиждень;

основний рівень, 1–й рік навчання (6-7 років) – 396 год. на рік, 11 год. на тиждень;

основний рівень, 2–й рік навчання (7-8 років)– 432 год. на рік. 12 год. на тиждень;

основний рівень, 3–й рік навчання (8-9 років) – 468 год. на рік, 13 год. на тиждень;

основний рівень, 4–й рік навчання (9-11 років)– 468 год. на рік, 13 год. на тиждень;

вищий рівень, 1–й рік навчання (12-13 років)– 468 год. на рік, 13 год. на тиждень;

вищий рівень, 2–й рік навчання (13 -14 років) – 468 год. на рік, 13 год. на тиждень;

вищий рівень, 3–й рік навчання (14-15 років) – 468 год. на рік, 13 год. на тиждень;

вищий рівень, 4–й та наступні роки навчання (15-18 років) – 468 год. на рік, 13 год. на тиждень.

Форми організації занять: групова (акробатика, хореографія, циркові жанри, репетиції та концертні виступи); індивідуальна (індивідуальна трюкова підготовка, підготовка та вивчення сольних концертних номерів).

За цією програмою можуть проводитись заняття в групах індивідуального навчання, які організовуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в закладах позашкільної освіти.

Програма передбачає заняття за окремими видами підготовки та синтезовані (поєднання основ акробатики та ритміки, акробатики та хореографії, циркових жанрів та хореографії, циркових жанрів та пластики тощо).

Враховуючи різножанровість естрадно-циркового мистецтва, тренувально-репетиційний процес повинен проводитись підгрупами (4-6 дітей)

та індивідуально. Винятком є теоретичні заняття та зведені репетиції з підготовки концертного репертуару.

Особливості розвитку здобувачів освіти в цирковій студії створюють наступні фактори:

– різноманітність організаційної діяльності: пізнавальна, художньо-естетична (хореографія, музика, грим), спортивна (загальна фізична та спеціальна фізична підготовка), гра (етюди та імпровізації), праця (підготовка до концертів та виступів, підготовка циркового реквізиту), спілкування;

– професійне партнерство (груповий характер діяльності);

– соціально-психологічне партнерство (спілкування у різновіковому колективі).

Увесь спектр занять в цирковій студії дозволяє набути необхідні знання, вміння та навички з класичної хореографії, акробатики та циркового мистецтва.

В залежності від зазначених рівнів, освітній процес у цирковій студії має певний алгоритм, який полягає у наступному:

1. Створення у вихованців первинного уявлення про рухову дію і формування настанови на опанування її техніки.
2. Розвиток початкових умінь та навичок рухової дії.
3. Становлення досконалого виконання рухової дії.
4. Стабілізація набутих навичок та їх виявлення.
5. Досягнення різнобічних варіативних навичок вихованців та їх творча реалізація.

Початковий рівень ***(2 роки навчання)***

Діти віком від 5 років. Заняття в групах початкового рівня проводяться підгрупами по 6-8 дітей. З однією підгрупою працює хореограф, з другою – педагог з акробатики або циркових жанрів. Через 1 годину занять педагоги міняються підгрупами.

У період підготовки до підсумкових занять та концертних виступів заняття можуть проводитися за іншою схемою. Заняття в групах починаються з ритміки. Одночасно педагог з акробатики або циркових жанрів працює індивідуально зі здобувачами освіти, яким потрібно приділити додаткову увагу (вивчення трюків та акробатичних елементів з підстрахуванням тощо).

Після закінчення занять ритміки педагог з акробатики приступає до групової акробатики. В цей час хореограф допомагає підстраховувати дітей, стежить за осанкою, працює над естетикою виконання акробатичних елементів, трюків або працює індивідуально над хореографічною постановкою концертних номерів.

На початковому рівні потрібно організувати набір дітей, створити у них уявлення про заняття гуртка, ознайомити з умовами навчання та вимогами до них та батьків.

Основний рівень (*4 роки навчання)*

Діти віком від 7 років.

Навчальною програмою цього рівня передбачається створення умов для

формування творчих здібностей здобувачів освіти, надання їм глибокої теоретичної та практичної підготовки, професійних вмінь та навичок.

Заняття в групах основного рівня проводяться підгрупами по 5-8 чоловік. З однією підгрупою працює хореограф, з другою – педагог з акробатики або циркових жанрів. Через 1 годину занять педагоги міняються підгрупами.

Поряд з цією використовується й інша схема: заняття починаються з групової хореографії. Паралельно з хореографом працює педагог з акробатики або циркових жанрів, який відпрацьовує окремі елементи номеру і трюкову частину з 1-4 дітьми. Після закінчення хореографічної частини група приступає до занять з акробатики або циркових жанрів, а хореограф працює над хореографічним оформленням номерів, вивченням танцювальних композицій, розвитком естетичності та образності виконання з 1-4 гуртківцями.

У період підготовки до виступів групові заняття можуть бути замінені зведеними репетиціями (постановка та вивчення індивідуальних та групових номерів, циркових програм).

Навчально-концертний репертуар складається на розсуд художнього керівника колективу. Постійно рік за роком удосконалюється циркова апаратура і трюкова частина номерів, що вимагає постійного підвищення сценічної майстерності, яка удосконалюється тільки при постійному контакті з глядачами.

Заняття проводиться 3–5 разів на тиждень по 2-3 години, в залежності від року навчання дитини (1 година занять дорівнює 45 хвилинам). Кількість дітей у групах – 10–15 осіб, у залежності від року навчання дитини.

На основному рівні розвиваються фізичні, ритмічні, артистичні здібності здобувачів позашкільної освіти, формується їх музичний, естетичний смак. Дитина не тільки фізично загартовується, але й починає орієнтуватись у цінностях культури, цінувати прекрасне в мистецтві, в житті, у взаєминах між людьми.

У цих групах займаються діти, які повністю виконали програму початкового рівня навчання.

У групах основного рівня здобувачам освіти необхідно скласти заліки з акробатики, заліки з танцювальних етюдів (номерів), оволодіти роботою з предметами для переходу на вищий рівень навчання.

Вищий рівень (*4 роки навчання)*

Діти віком від 12 років.

Групи вищого рівня працюють як творчий колектив однодумців, які засвоїли програму основного рівня, якнайкраще виявили свої здібності, стали переможцями міських, регіональних, всеукраїнських, конкурсів, фестивалів.

Заняття проводиться 4–6 разів на тиждень по 2-3 години, в залежності від року навчання дитини (1 година занять дорівнює 45 хвилинам). Кількість дітей у групах – 10 осіб.

На вищому рівні здобувачі позашкільної освіти удосконалюють техніку виконання танцювальних рухів, циркових та акробатичних елементів, розвивають творчі здібності, акторську майстерність, формують у них

індивідуальну творчу манеру виконавця. Діти залучаються до активної участі в концертній та конкурсній діяльності колективу. У них виробляється здатність за допомогою циркового мистецтва відображати життя в художніх образах, виховується естетичний смак, удосконалюються вміння цінувати прекрасне в мистецтві, в житті, у взаєминах між людьми.

У цих групах займаються здобувачі позашкільної освіти, які повністю виконали програму основного рівня навчання.

Програмою охоплено наступні навчальні дисципліни: акробатика, акторська майстерність, класичний танець, пантоміма.

Акробатика

Заняття з акробатики проводяться в навчальних групах, що визначаються педагогічним колективом, виходячи з укомплектування навчальних груп та формування підготовчого і концертного складу на навчальний рік.

Структура заняття складається з трьох частин.

Підготовча частина. Розминка, спеціальна фізична підготовка (СФП), загальна фізична підготовка (ЗФП).

Основна частина. Вивчення та відпрацювання акробатичних елементів і комбінацій з них, парна акробатика, групова акробатика.

Заключна частина. Підбиття підсумків заняття, домашнє завдання, індивідуальні бесіди зі здобувачами освіти за підсумками роботи на занятті.

Процес інтеграції позашкільної освіти і спеціальної фізичної підготовки полягає в опануванні основних акробатичних елементів. Шпагати (лівий, правий, поперековий). Мости (простий, із захватом). Затяжки (вперед, назад, вліво, вправо). Перекати. Перекиди (вперед, назад). Колеса (вліво, вправо). Перевороти (вперед, назад, на одну, на дві ноги). Підйом розгином. Рондат «Пістолети» (на правій, на лівій нозі). Віджимання.

Відповідно до рівня підготовленості навчальної групи, її репертуарного плану, завдань навчального плану творчого колективу на конкретний навчальний рік заняття з акробатики проводяться за двома варіантами: 1 раз на тиждень по 2 години або 1 раз на тиждень по 3 години. Тоді структурні елементи занять виглядають таким чином:

№ п/п	Структурні елементи заняття	Заняття 1раз по 2 год.	Заняття 1раз по 3 год.
1	Вступна частина	5 хв.	5 хв.
2	Теоретична частина	15 хв.	15 хв.
3	Практична частина	1 год. 40 хв.	2 год. 40 хв.
Всього годин на тиждень		**2 год. /тиждень**	**3 год. /тиждень**

Враховуючи організацію освітнього процесу закладу позашкільної освіти і спираючись на специфіку навчальних програм спортивних шкіл, особлива увага приділяється змісту занять з акробатики.

Вступна частина включає в себе ознайомлення з правилами поведінки на занятті та в громадських місцях, технікою безпеки, дотриманням вимог безпеки руху дорогою до місця занять та додому.

Теоретична частина містить важливий матеріал, який сприяє долученню здобувачів освіти до історії та практики спортивного мистецтва, сприяє формуванню культури психічного і фізичного здоров'я особистості здобувачів позашкільної освіти тощо.

Основні питання:

Фізична культура і спорт в Україні. Поняття про фізичну культуру і спорт. Їх значення для зміцнення здоров'я, правильного фізичного розвитку.

Стан розвитку акробатики в Україні. Акробатика як вид спорту. Характеристика і значення акробатики. Стислий історичний огляд розвитку акробатики в Україні. Акробатичні вправи – дійовий засіб фізичного розвитку. Вплив акробатичних вправ на організм здобувача освіти.

Стислі відомості про побудову та функції організму людини, вплив фізичних вправ. Пасивний апарат руху – клітини, їх будова і з'єднання. Суглоби, зв'язки, апарат і будова. Активний апарат руху – м'язи та їх допоміжні утворення. Взаємодія м'язів при виконанні рухів. М'язи – антагоністи та синергісти. Роль м'язів у закріпленні суглобів. Стислі відомості про будову внутрішніх органів.

Особиста гігієна. Поняття про гігієну: гігієна фізичних вправ і спорту; гігієна тіла. Гігієнічне значення водних процедур (обмивання, обтирання, парна лазня, душ, купання). Гігієна одягу, взуття. Гігієна сну.

Гігієна загартовування. Сутність загартовування, його значення для підвищення працездатності, підвищення опору організму до простудних захворювань. Роль загартовування в спорті. Гігієнічні засади загартовування. Загартовування сонцем, водою, повітрям.

Гігієна харчування. Поняття про енергетичні витрати. Роль білків, жирів, вуглеводів, мінеральних речовин і вітамінів.

Режим харчування. Значення харчування як чинника збереження та зміцнення здоров'я, поняття про основний обмін.

Лікарський контроль, самоконтроль, перша допомога. Лікарський контроль і самоконтроль. Значення і зміст лікарського контролю і самоконтролю при занятті спортом. Об'єктивні дані: вага, динамометрія, спідометрія. Порядок здійснення лікарського контролю. Показання та протипоказання для занять спортом. Суб'єктивні дані самоконтролю: самопочуття, сон, апетит, працездатність, настрій. Поняття про «спортивну форму», стомлення та перенапруження. Заходи попередження травм. Причини травматизму. Надання першої допомоги. Рани та їх різновиди. Забої, розтягнення, розрив зв'язок, м'язів і сухожилля. Кровотечі та їх різновиди. Звихи. Пошкодження кісток, забої, переломи. Дія високої температури: опік, сонячний удар. Дія низької температури: охолодження, обмороження.

Стислі відомості про фізіологічні засади спортивного тренування. М'язова діяльність як доконечна умова фізичного розвитку, нормального

функціонування організму, зміцнення здоров'я та працездатності. Тренування як процес формування навичок і розширення функціональних можливостей організму.

Загальна та спеціальна фізична підготовка дітей. Загальна фізична підготовка як основа розвитку фізичних якостей, здібностей, рухових функцій дитини. Спеціальна фізична підготовка (швидкість, сила, гнучкість, стрибучість, рівновага й орієнтація в просторі, координація рухів, спеціальна витривалість тощо), її місце в тренуванні.

Термінологія акробатики. Значення термінології. Принципи побудови та правила сучасної акробатичної термінології. Основні терміни акробатичних стрибків, індивідуальних, парних і групових вправ. Визначення напрямку руху, назва основних і проміжних положень тулуба, рук і ніг.

Правила змагань, їх підготовка та проведення. Значення змагань. Права та обов'язки учасників змагань.

Підсумком роботи має бути залік, який демонструє ефективність сформованості знань, вмінь і навичок здобувачів освіти.

Практична частина заняття складається із загальної фізичної підготовки, спеціальної фізичної підготовки, вивчення та удосконалення техніки елементів акробатики.

Головне завдання занять з акробатики полягає в технічній підготовці здобувачів освіти, яка забезпечує красиве і правильне виконання спортивних елементів. Тому необхідно приділити особливу увагу першочерговим акробатичним елементам.

Основні акробатичні елементи.

Шпагати. Перекид вперед, назад. Перекид підйом розгином (для хлопців). Перекид назад з прямими ногами (для хлопців). Перекид назад з прямими ногами вихід у стійку (для хлопців). Складка стоячи, сидячи. Затяжки вперед (для дівчат). Затяжка вбік. Затяжка назад (для дівчат). Стійка на руках. Стійка, міст, встати. Стійка на голові (для хлопців). Стійка перекид (для хлопців). Стійка перекат на груди (для хлопців). Змійка назад (для дівчат). Змійка вперед (для дівчат). Перекат на груди (для дівчат). Перекат через плече назад (для дівчат). Міст в варіаціях. Колесо в варіаціях. Переворот (для дівчат) в варіаціях. Переворот назад (для дівчат) в варіаціях. Захват ноги лежачи на животі (для дівчат). Підйом розгином (для хлопців). Рондат (для хлопців). Сальто вперед (для хлопців). Фляк (для хлопців).

Вправи ЗФП та СФП.

Згинання і розгинання рук від підлоги (відтискання); присідання на одній нозі (пістолет); підйом ніг за голову, лежачи на спині; підйом тулуба лежачи на спині; підйом тулуба лежачи на животі; піднімання ніг лежачи на животі; «Човник»; «Куточок»; «Кут» в упорі з положення сидячи на підлозі; підйом ніг у висі на руках в куточок на гімнастичній стінці (через зігнуті коліна); скручування тулуба (для м'язів пресу); підйом прямих ніг у висі на руках (кут 90°) на гімнастичній стінці; планка; підтягування прямим хватом (для хлопців).

Акторська майстерність

Заняття із акторської майстерності проводяться в навчальних групах, що визначаються педагогічним колективом, виходячи з укомплектування навчальних груп і формування підготовчого та концертного складу на конкретний навчальний рік.

Відповідно до рівня підготовленості навчальної групи, її репертуарного плану, завдань навчального плану творчого колективу на конкретний навчальний рік заняття із сценічної майстерності проводяться за двома варіантами: 1 раз на тиждень по 2 години або 1 раз на тиждень по 3 години. Тоді структурні елементи занять виглядають наступним чином:

№ п/п	Складові елементи заняття	Заняття 1 раз по 2 год.	Заняття 1раз по 3 год.
1	Вступна частина	5 хв.	5 хв.
2	Теоретична частина	15 хв.	15 хв.
3	Практична частина	1 год. 40 хв.	2 год. 40 хв.
Всього годин на тиждень		**2 год./тиждень**	**3 год./тиждень**

Вступна частина. Поняття сцени. Відчуття сцени. Входження організму в тренувальний процес, вправи для загального розвитку. Вправи для розминки. Ходьба – біг. Ходьба – зупинка. Підстрибування. Випади. Вправи на увагу та координацію. Удосконалення статури та ходи. Розвиток виразно діючих рук. Розвиток вокально-рухової координації. Акробатичні вправи. Сценічне падіння. Техніка сценічних перенесень. Прийоми сценічної боротьби. Сценічна поведінка. Психологічне настроювання. Вправи на зосередження. Вправи на рухому пам’ять. Утворення «скульптурності» тіла. Робота перед дзеркалом. Пластична виразність.

Теоретична частина. Бесіди «Пластична виразність актора», «Зв’язок рівня пластичного розвитку актора зі ступенем його сценічної виразності». Основи та компоненти пластичної виразності. Зв’язок пластики з формуванням образу персонажу.

Практична частина. ***Входження організму в тренувальний процес.*** Вправи для загального розвитку. Вправи для розминки. Ходьба на місці. Ходьба – біг. Ходьба – зупинка. Ходьба на носках. Підстрибування. Біг. Ходьба – зупинка. Випади однією ногою вперед. Кроки в присіданні. Вправи «ворона», «декорація». Вправи на увагу та координацію. Розвиток гнучкості та рухливості тіла, зміцнення м’язів тулуба. Вправи на підлозі. Присідання, нахили, «пружина», «лава», «синхронне плавання». Вправи не стільці: нахили, підйоми, прогини.

Виховання ритмічності. Поняття про співвідношення довжини звуків. Оплески та ходьба в ритмі оплесків. «перемикання швидкостей», «відлуння».

Удосконалення постави та ходи. Вивчення техніки правильної ходи. Вивчення правильної постави. Дуже повільна ходьба. Правильні пози в положенні сидячи.

Розвиток виразно діючих рук. Вправи «хвиля», «плавці», «змія», «крила», «пружина», «муха», «схопити – кинути», «кігті».

Акробатичні вправи. Перекидання вперед та назад, комплекси «свічка», «міст», «каскад».

Сценічне падіння. Падіння вперед, зігнувшись. Падіння вперед через голову. Падіння назад, на спину. Падіння через стілець.

Прийоми сценічної боротьби. Сценічний ляпас. Удари кулаком та ребром долоні. Захист від ударів кулаком. Удар палицею по голові та захист кидком через плече.

Сценічна поведінка. Стильова поведінка Франції, Іспанії, України, Ізраїлю, Індії, Африки, Азії, Грузії Вивчення чоловічої пластики. Чоловічий уклін.. Одягання та знімання капелюха. Уклін з капелюхом. Вивчення жіночої пластики. Жіночий уклін. Реверанс. Чоловіча пластика. Жіноча пластика. Реверанс. Привітальний жест. Поклони з циліндром. Цілування рук. Офіцерський уклін. Жіноча пластика. Поводження з довгою спідницею. Жіночий уклін. Поводження з віялом.

Психологічне настроювання. Вправи на зосередження: «Побажай кожному добра», «сонце», «підкачка». Вправи на рухому пам’ять: «тінь», «пройдений шлях», «кінострічка». Вправи на ритмічність та музичність. Пластичні етюди «рослина», «корабель», «дерево», «снігова баба», «бурулька».

Утворення «скульптурності» тіла. Робота перед дзеркалом, вправи «метаморфози», «негатив», «пластилін».

Музичне виконання елементів ритмопластики. Тренаж музично-зумовленого виконання елементів ритмопластики: прослуховування музичних тем, обдумування та розповідь за темою, пластичний показ придуманого, вправи «криве дзеркало», «фантазія на тему», «німе кіно».

Пластичні етюди та постановки з акторськими діями та завданнями. Самостійна розробка та показ.

Дії в умовах уявної темряви. Вправи з заплаченими очима: «сліпий-німий», «трансформатор», «равлик», «вовк». Вправи на концентрування уваги: «печера», «пошук», «зустріч – розставання», «торування шляху».

Пластична виразність. Культура жесту, сила жесту, широкий жест. Імітація ходи тварин, емоційна пластика, ходьба та біг на місці, докладання сили до уявного предмета, компенсація уявного опору.

Основи міміки. Тренування м’язів верхньої та нижньої частин обличчя. Вправи на розвиток мімічної виразності: «лист», «телефонна розмова», «телеграма». Дії в умовах вимушеного мовчання, вправи а уявним партнером, пантомімічний діалог.

Психічні та пізнавальні елементи роботи актора. Важливість сценічної віри при виконанні хореографічної композиції.

Зняття м'язових та психологічних затисків. Психологічне настроювання.

Історія та аналіз танців світу. Походження танців та основні елементи рухів народів світу.

Сценічна дія. Пошук та аналіз характеру персонажу в хореографічній композиції.

Сценічна поведінка. Манери та етикет поведінки різних народів світу.

Мізансцена. Індивідуальна мізансцена. Групові мізансцени, масові мізансцени.

Робота над концертним репертуаром. Обговорення і аналіз хореографічних номерів згідно репертуару колективу.

Основи хореографії

Програма передбачає вивчення основ хореографії через опанування базових хореографічних елементів, поступову фізичну підготовку дітей із врахуванням вікових особливостей. Робота в подальшому спрямована на активізацію і розвиток хореографічних та творчих здібностей дітей, музикальності, артистизму. Навчальна програма є логічним продовженням вивчення хореографічного мистецтва. «Основи хореографії» є важливим компонентом у хореографічному вихованні та являє собою основу серед усіх танцювальних дисциплін. Це танець, де всі рухи будуються на основі виворітності; він дає змогу розвивати фізичні здібності здобувачів освіти, підтягнутість корпусу, ритмічну чіткість виконання рухів, координацію всіх частин тіла. В результаті освоєння основ хореографії досягається професійна майстерність та віртуозність техніки.

Відповідно до рівня підготовленості навчальної групи, її репертуарного плану, завдань навчального плану творчого колективу на конкретний навчальний рік заняття із класичного танцю проводяться за двома варіантами: 1 раз на тиждень по 2 години або 1 раз на тиждень по 3 години. Тоді структурні елементи занять виглядають наступним чином:

№ п/п	Складові елементи заняття	Заняття 1 раз по 2 год.	Заняття 1раз по 3 год.
1	Вступна частина	5 хв.	5 хв.
2	Теоретична частина	15 хв.	15 хв.
3	Практична частина	1 год. 40 хв.	2 год. 40 хв.
Всього годин на тиждень		**2 год./тиждень**	**3 год./тиждень**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступна частина. Ознайомлення з темами занять, розкладом і формами їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в хореографічному залі.

Теоретична частина. Термінологія класичного танцю. Особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка та на середині зали. Особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. *Екзерсис біля опори:* Постанова корпусу, рук, ніг, голови. Позиції ніг – I, II, III, V. Позиції рук – підготовче положення I, II, III. Demi-plié. Grand plié. Battement tendu. Battements tendu jete. Demi-rond et rond de

jambe par terre en dehors et en dedans. Battements soutenu. Battements doubl frappe. Pas tombe. Battements releve lent. Battements developpe. Grand battements jete. Поворот soutenu на 180° . Preparation до pirouette sur le cou de pied з V позиції. Pas de bourree simple en tournant. Preparation та pirouette en dehors, en dedans із II та V позиції.

Екзерсис на середині зали. Вправи на визначення точок класу. Позиції ніг – I, II. Позиції рук – підготовче положення, I, II III позиції. Demi-plié. Battements tendus. Battements tendus. Demi rond de jambe par terre; rond de jambe par terre. Battements fondu . Battements frappe . Releves на півпальцях в I та II позиціях с витягнутих ніг. Battetnents releve lent. Grand battements jete. Port de bras. Temps lié par terre en dehors et en dedans. I, II, III, IV arabesque. Preparation до pirouette з IV позиції. Tour chainés. Pirouette із V позиції з закінченням в V та IV позицій, en dehors et en dedans.

Allegro: Temps levé saute. Pas echappé. Pas assemblé. Sissonne simple. Grand changement de pieds. Pas jete en face. Temps levé з assemble. Pas glissade в сторону. Pas chasse вперед в позах croisé, effacé. Pas de chat. Sissonne fermée. Sissonne tombé. Pas ballonne з просуванням по діагоналі. Sissonne ouverte. Sissonne simple.

Пантоміма

Поряд з такими видами і жанрами мистецтва, як балет, опера, драма багато років існує і займає своє особливе місце серед сценічних жанрів, має свої специфічні виразні засоби мистецтво пантоміми. Пантоміма – це виразна мова тіла, зміст якої, незалежно від ступеня умовності, зрозумілий до найменших подробиць. Пантоміма – вид сценічного мистецтва, де головним засобом виразності є рухова сценічна дія актора (міміка, жестикуляція, пересування у просторі, взаємодія з партнером та оточенням тощо), емоційно та свідомо насичена, яка виявляє ставлення виконавця до навколишнього світу. Сучасна пантоміма синтезувала в собі мистецтво драматичного актора, клоунаду, балет, акробатику тощо.

У програмі відображені як специфічні для пантоміми розділи, так і розділи для загальної підготовки здобувачів позашкільної освіти з інших дисциплін, пов’язаних з рухом та акторською грою.

Кожне заняття включає загальний фізичний тренаж, пластичний тренінг, повторення та закріплення здобутих навичок, вивчення нового матеріалу, етюди, етапи імпровізації, постановочну роботу тощо.

Зважаючи на те, що до циркової студії приймаються усі бажаючі діти, які мають різний рівень фізичного та інтелектуального розвитку, для здобуття певних результатів у засвоєнні навичок пластичної майстерності, образного мислення педагог може, по необхідності, проводити індивідуальні заняття.

Перевірка знань здобувачів освіти відбувається насамперед на підсумкових заняттях, вимоги до яких викладені в змісті програми, а також на виступах в концертах, конкурсах тощо.

Пантоміма – мистецтво сценічне і є однією з форм театру, але формою настільки специфічною, що диктує свої умови навчання. Сучасна пантоміма

постійно розвивається, збагачується новими напрямками. Методика навчання цьому мистецтву перебуває в процесі становлення і вимагає постійного удосконалення.

У процесі навчання мають вирішуватися такі завдання, як виявлення та розвиток природних фізичних і інтелектуальних можливостей здобувачів освіти, розкриття індивідуальності, виховання загальної пластичної культури, допомога педагога в становленні особистості, орієнтування дитини у виборі майбутньої професії, виховання любові до національних традицій і культури тощо.

Відповідно до рівня підготовленості навчальної групи, її репертуарного плану, завдань навчального плану творчого колективу на конкретний навчальний рік заняття із пантоміми проводяться за двома варіантами: 1 раз на тиждень по 2 години або 1 раз на тиждень по 3 години. Тоді структурні елементи занять виглядають наступним чином:

№ п/п	Структурні елементи заняття	Заняття 1раз по 2 год.	Заняття 1раз по 3 год.
1	Вступна частина	5 хв.	5 хв.
2	Теоретична частина	15 хв.	15 хв.
3	Практична частина	1 год. 40 хв.	2 год. 40 хв.
Всього годин на тиждень		**2 год./тиждень**	**3 год./тиждень**

Вступна частина. Проведення бесіди зі здобувачами освіти про мету, яка ставиться перед ними в процесі навчання. Надати елементарні відомості про жанр та його напрямки; пояснити техніку безпеки при виконанні фізичних вправ та засвоєнні необхідних навичок.

Теоретична частина. Історія розвитку пантоміми. Походження слова «пантоміма»; перші згадки про пантоміму як дійство, видовище (стародавня Греція, Рим); сюжетні ритуальні етюди; стародавні та сучасні види пантоміми; середньовікові містерії. Органічний зв’язок пантоміми з народним дійством від стародавніх часів до наших днів.

Практична частина

***Загальні фізичні вправи*.** Засвоювання елементів гімнастики, акробатики (біг, стрибки, перекидання, вправи: «колесо», «місток», «берізка» тощо) як основи фізичного розвитку. Розтяжка м’язів ніг, спеціальні вправи для розвитку рухового апарату та м’язів. Розвиток уміння виконувати різні характери руху (повільно-швидко, безперервно-перервано, плавно-різко). Розвиток уміння змінювати напрямок, темп, ритм та характер руху (миттєво переходити від дуже повільного до швидкого, від різкого до плавного). Індивідуальний комплекс фізичних вправ.

***Формування загальної пластичної культури*.** «Аналітичний» комплекс вправ (розслаблення та напруження м’язів. Оволодіння навичками окремого розслаблення та напруження м’язів, нескладні завдання на усвідомлений рух при контролі раціональної напруги та розслаблення м’язів. Виконання вправ на елементарні природні дії та процеси (стояти-ходити, лежати-повзати, брати-

давати, кидати-ловити, тягнути-штовхати, стрибати-сидіти тощо). Вправи на розвиток мімічної виразності, дії в умовах вимушеного мовчання. Вправи з уявним партнером, пантомімічний діалог, розвиток пластичної виразності (культура жесту, сила жесту, ціль і напрямок жесту, жест як дія). Спеціальні вправи для розвитку пластичності (обертання, відстаючі та попереджувальні рухи). Вправи на оцінку уваги та емоційної пам'яті. Вправи на розвиток пластичної фантазії та уяви. Задачі на свідомі рухи. Вправи на різноманітність пластичних характеристик руху. Імпровізація як найвищий ступінь засвоєння пластичної культури виконання.

Навички пластичного рішення образу

Основою навчання навичкам пластичного рішення образу є етюд. В етюді здобувачі освіти імпровізують в запропонованих обставинах. Послідовно вивчають усі різновиди сучасної пантоміми, кожен з них має свою специфіку і відокремлюється в самостійну тему, завдання та вимоги до етюдів змінюються в залежності від вивченої теми та рівня навчання.

Світ уявних перешкод. Геометрія уявних предметів (малювання частинами тіла уявних геометричних фігур у просторі). Поняття про «нерухому крапку», «нерухомий інтервал», «нерухому площину» та вивчення техніки виконання. Вивчення техніки зображення уявних предметів (форма, об'єм, вага). Формування «пам'яті фізичних дій», «внутрішнього монологу». Набуття навичок виконання завдань на зображення «уявних світів» (в кімнаті, на кухні, в майстерні, на стадіоні, в космічному кораблі тощо), де уявних перешкод (предметів і сил) багато.

Стильові вправи. Поняття «стильові вправи», їх основні якості. Різновид стильових вправ, їх аналіз та практичне засвоєння. Аналіз та практичне засвоєння класичних вправ («крок на місці», «підйом по сходах», «перетягування канату» тощо). Підготовчі вправи для засвоєння навичок виконання стильових вправ. Різновид прийомів кроків та стильових переміщень, їзди, опори, тяги (вперед-назад, догори-донизу, праворуч-ліворуч), опора тощо.

Алегорична пантоміма. Поняття про алегорію та алегоричну пантоміму. Алегорична мініатюра. Пластичне рішення образу в алегорії. Уявне середовище в алегоричній пантомімі. Створення ілюзії часу і простору в алегоричній пантомімі. Алегоричний персонаж та алегорична ситуація. Рослинний світ, тваринний світ як алегоричні персонажі. Інсценування пантоміми-алегорії (байки).

Постановочна робота. Пошук цікавого матеріалу для створення пантомімічного номеру, вибір цікавих етюдів для подальшої роботи, музичне оформлення, підготовка та підбір костюмів, реквізиту, створення сценографії тощо. Композиції, види пластичних композицій. Пластичні імпровізації. Метаморфози (гра уяви). Пантоміми-алегорії.

Підсумкові заняття та масова робота Підсумкове заняття проводиться для перевірки здобутих знань та навичок здобувачів освіти один раз на півріччя. Проводяться екскурсії до музеїв, виставок з метою розширення світогляду

здобувачів освіти. Знайомство з культурою та мистецтвом України. УчастЬ в концертах, конкурсах, творчих зустрічах. Участь у благодійних заходах.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення в зміст програми, плануючи свою роботу з урахуванням інтересів здобувачів освіти, стану матеріально-технічної бази закладу.

Розподіл годин за темами – орієнтовний. Теми подані в порядку зростання складності матеріалу. Керівник гуртка, враховуючи підготовку вихованців, може сам визначити, скільки годин потрібно для опанування тієї чи іншої теми і внести до програми відповідні корективи.

Початковий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Історія розвитку та жанрові особливості циркового мистецтва	2	-	2
3.	Основи хореографії	9	27	36
4.	Основи акробатики	9	27	36
5.	Основи гімнастики	9	63	72
6.	Основи акторської майстерності	9	37	46
7.	Основи циркових жанрів (жонглювання, стрибкова акробатика, клоунада)	9	63	72
8.	Музичні ігри	3	13	16
9.	Свята	-	3	3
10.	Підсумок		3	3
	Разом	**52**	**236**	**288**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Цирк-атмосфера дитинства та добра».

2. Історія розвитку та жанрові особливості циркового мистецтва (2 год.)

Теоретична частина. Історія народження цирку. Професія «Циркач». Знайомство з цирковою літературою: газети, підручники, журнали.

3.Основи хореографії (36 год.)

Теоретична частина. Поняття про точки залу, напрямок руху, малюнок руху (лінія, діагональ, коло). Поняття про інтервал.

Практична частина. Вправи на розвиток почуття ритму: марширування (ходьба з витягнутими носками, ходьба на півпальцях, ходьба на п'ятках, з високо піднятими колінами); підскоки; біг; плескання в долоні в ритмі музики нескладних ритмічних малюнків на слух. Вправи на розвиток координації рухів: одночасний підіймання рук у різні боки; рухи плечима (вперед, назад, кругові, почергово); стрибки розривні, з підігнутими ногами; комбінація стрибків з плесканням у долоні. Вправи на розвиток рівноваги: піднімання і стійка на носках, стійка на одній нозі, почергові стрибки на одній нозі, ходьба по накресленій лінії. Вправи біля станка (обличчям до станка, тримаючись двома руками за станок): demi-plie по I, II, V позиціях;; battement tendu по I позиції вперед та вбік.

4. Основи акробатики (36 год.)

Теоретична частина. Вивчення акробатичної термінології. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Вивчення найпростіших акробатичних елементів: перекиди вперед та назад; мости; колеса; перевороти вперед та назад; стійки (на голові, лопатках, грудях, руках з опорою на стіну); різні види перекатів.

5. Основи гімнастики (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології.

Практична частина. Розминка на середині зали. Вправи для розвитку пластичності м'язів. Вправи для м'язів шиї. Вправи для покращення рухливості стопи. Піднімання ніг. Качалочка. Пружинні нахили вперед. Робота з обручем. Передавання обруча за спиною. Обертання обруча на долоні. Обертання обруча на підлозі. Вісімка обручем у паралельних бокових площинах. Робота зі скакалкою. Обертання скакалки в боковій площині. Обводка скакалкою. Стрибки через скакалку (вперед, назад). Робота зі стрічкою, булавами.

6. Основи акторської майстерності (46 год.)

Теоретична частина. Поняття: акторська майстерність, створення художніх, сценічних образів.

Практична частина. Артикуляційна гімнастика. Розвиток дихання. Робота над дикцією. Розвиток артистичної сміливості. Заняття м'язових зажимів. Емоційна пам'ять.

7. Основи циркових жанрів (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Знайомство з різновидами циркових жанрів. Поняття про цирковий реквізит. Техніка безпеки, страхування та самострахування під час занять та виступів. Бесіди: «Мистецтво клоунади», «Хто такий Клоун», Кольоровий Клоун. Що таке еквілібристика. Правила рівноваги. Дещо про костюм еквілібриста.

Практична частина. Основи жонглювання. Вивчення найпростіших елементів жонглювання від 1 до 3 предметів (хусточки, кільця, пластикові тарілочки та ін.). Основи стрибкової акробатики. Вивчення комбінацій стрибків

вальсет-колесо, вальсет-переворот, вальсет-рондат. Стрибки в парах, двійках, трійках, гуртові стрибки через 1-2-3 скакалки. Робота з обручами. Повороти та оберти з обручем. Кидки обруча. Підкидання обруча двома руками. Стрибки в обруч та з нього. Махові вправи обручем. Оберти обруча на руках, ногах, тулубі. Перекати обруча. Клоунада. Ознайомлення з буфонадою та сатиричною клоунадою. Вправи на балансування та рівновагу.

8. Музичні ігри (16 год)

Теоретична частина. Поняття про музичний рахунок (сильна доля).

Практична частина. «Кіт та миші», «Гра в м'яч», «Дитячий марш».

9. Свята (3 год.)

Походи до цирку, перегляд циркових вистав, обмін враженнями.

10. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- про види рухів (ходьба, біг, стрибки);
- про ритм і ритмічний малюнок;
- про різновиди циркового мистецтва;
- про різновиди партерних і гімнастичних вправ;
- про сценічне мистецтво та спортивні досягнення міста.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- основні танцювальні позиції і кроки;
- основні спортивні елементи за віком;
- види ходьби, бігу, стрибків, кроки, танцювальні елементи;
- елементарні елементи стрибкової акробатики;
- ритмічні, гімнастичні, партерні вправи, елементи танцювальних рухів;
- основні елементи жонглювання.

У здобувачів позашкільної освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – ознайомлення з елементарними поняттями та знаннями з сучасного циркового мистецтва;
- практична – оволодіння елементарними навичками та основними елементами сучасної спортивної хореографії, жонглювання;
- творча – формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння сучасним цирковим мистецтвом;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей.

Початковий рівень, другий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Історія розвитку та жанрові особливості циркового мистецтва	2	-	2
3.	Основи хореографії	3	58	61
4.	Основи акробатики	9	63	72
5.	Основи гімнастики	9	63	72
6.	Основи акторської майстерності	3	33	36
7.	Основи циркових жанрів (жонглювання, стрибкова акробатика, клоунада)	9	63	72
8.	Свята	-	4	4
9.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**37**	**287**	**324**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Цирк - це свято».

2. Історія розвитку та жанрові особливості циркового мистецтва (2 год.)

*Теоретична частина***.** Історія розвитку цирку. Циркові професії. Знайомство з цирковою літературою: газети, підручники, журнали.

3. Основи хореографії (61 год.)

Теоретична частина. Основні поняття та термінології класичної хореографії. Поняття про музичний рахунок (сильна доля). Поняття про точки залу, напрямок руху, малюнок руху (лінія, діагональ, коло). Поняття про інтервал.

Практична частина. Вправи на розвиток почуття ритму: маршірування (ходьба з витягнутими носками, ходьба на півпальцях, ходьба на п’ятках, з високо піднятими колінами); підскоки; біг; плескання в долоні в ритмі музики нескладних ритмічних малюнків на слух. Вправи на розвиток координації рухів: одночасний підіймання рук у різні боки; рухи плечима (вперед, назад, кругові, почергово); стрибки розривні, з підігнутими ногами; комбінація стрибків з плесканням у долоні. Вправи на розвиток рівноваги: піднімання і стійка на носках, стійка на одній нозі, почергові стрибки на одній нозі, ходьба по накресленій лінії. Вправи біля станка (обличчям до станка, тримаючись двома руками за станок). Demi-plie по I, II, V позиціях. Battement tendu по I позиції (вперед, вбік).

4. Основи акробатики (72 год.)

Теоретична частина. Акробатична термінологія. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Спортивна розминка. Вивчення найпростіших акробатичних елементів: перекиди вперед та назад; міст стоячи; колеса; перевороти вперед та назад; стійки (на голові, лопатках, грудях, руках з опорою на стіну); різні види перекатів. Шпагати. Складка сидячи. Складка стоячи.

5. Основи гімнастики (72 год.)

Теоретична частина. Основні терміни.

Практична частина. Робота з предметами: стрічка; обруч; булави; скакалка; полотно.

6. Основи акторської майстерності (36 год.)

Теоретична частина. Поняття: акторська майстерність, створення художніх, сценічних образів.

Практична частина. Артикуляційна гімнастика. Розвиток дихання. Робота над дикцією. Розвиток артистичної сміливості. Заняття м'язових зажимів. Емоційна пам'ять.

7. Основи циркових жанрів (72 год.)

Теоретична частина. Різновиди циркових жанрів. Поняття про цирковий реквізит. Техніка безпеки, страхування та самострахування під час занять та виступів. Бесіди: «Мистецтво клоунади», «Хто такий Клоун», Кольоровий Клоун. Що таке еквілібристика. Правила рівноваги. Дещо про костюм еквілібриста.

Практична частина. Основи жонглювання. Вивчення найпростіших елементів жонглювання від 1 до 3 предметів (хусточки, кільця, пластикові тарілочки та ін.). Основи стрибкової акробатики. Вивчення комбінацій стрибків вальсет-колесо, вальсет-переворот, вальсет-рондат. Стрибки в парах, двійках, трійках, гуртові стрибки через 1-2-3 скакалки. Робота з обручами. Повороти та оберти з обручем. Кидки обруча. Підкидання обруча двома руками. Стрибки в обруч та з нього. Махові вправи обручем. Оберти обруча на руках, ногах, тулубі. Перекати обруча. Клоунада. Ознайомлення з буфонадою та сатиричною клоунадою. Вправи на балансування та рівновагу.

8. Свята (4 год.)

Відвідування циркових вистав, обмін враженнями. Святкові заходи відповідно до вікової категорії здобувачів позашкільної освіти.

9. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- що танцювальні рухи виконуються під музичний супровід;
- основні танцювальні позиції;
- основні елементи музичної мови, що впливають на виконання руху (темп);
- основні елементи жонглювання та еквілібристики;

- що кожен рух виконується залежно від ритму й темпу музичного супроводу;
- елементарну термінологію рухів, кроків;
- елементи акробатичної та спортивної лексики;
- що будь-які форми циркових етюдів будуються на вивчених елементах;
- використання позицій рук і ніг для самостійного застосування їх у практичній цирковій діяльності;
- елементарні вправи з предметами;
- основні елементи стрибкової акробатики;
- термінологію екзерсису класичного танцю;
- що таке клоунада.

Здобувачі освіти мають вміти:

- визначати характер музики, що супроводжує цирковий етюд;
- виражати рухами різні характери і настрої музики;
- починати рух із початком звучання музики;
- узгоджувати танцювальний рух з музикою;
- орієнтуватися на площині;
- координувати свої рухи з музичним супроводом;
- починати і закінчувати свої рухи разом з музичним супроводом;
- погоджувати свої рухи з характером музики і засобами музичної мови (темп);
- жонглювати двома, трьома предметами;
- визначати оплесками різні частки такту, певну кількість тактів, сильну долю такту;
- передавати рухами характери й образи різних персонажів;
- розслабляти й напружувати різні частини тіла;
- тримати рівновагу;
- орієнтуватися у просторі: перешиковуватися з колони в коло, в шеренгу, рухатися по одному, парами, врозтіч, один за одним;
- імітувати образи звірів, використовувати танцювальні рухи та спортивні елементи;
- застосовувати набуті знання й навички у власній практичній діяльності;
- самостійно імпровізувати під музику.

У здобувачів позашкільної освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – ознайомлення з елементарними поняттями та знаннями з сучасного циркового мистецтва;
- практична – оволодіння елементарними навичками та основними елементами сучасного циркового мистецтва;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння сучасним цирковим мистецтвом;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей.

Основний рівень, третій рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	63	72
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	63	72
5.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
6.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
7.	Акторська майстерність	3	12	15
8.	Грим	3	12	15
9.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**54**	**342**	**396**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Види страховок у цирку».

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Вправи біля станка (обличчям до станка, тримаючись двома руками). Demi-plie по I, II, V позиції; grand plie по I, II, V позиції. Battement tendu по V позиції (вперед, вбік, назад). Battement tendu jete (вперед, вбік, назад). Demi-rond de jambe par terre (en dehors, en dedans). Releve на півпальцях по I, II, V позиції. Pas saute по I, II, V позиції. Pas echappe по II позиції. Changement de pieds. Pas chasse. Підскоки на місці. Tour chaine.

3. Акробатика (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Спортивна розминка. Вправи на: розвиток гнучкості; розвиток сили; розвиток спритності; розвиток координації рухів. Вивчення найпростіших акробатичних елементів: перекиди вперед та назад, політ-перекид. Шпагати. Міст стоячи. Затяжка вбік. Колесо. Стійки (на голові, лопатках, грудях,

руках з опорою на стіну). Різні види перекатів. Комбінації рондат-фляк, рондат-сальто. Акробатичні вправи у парі, у трійці. Піраміда. Вправи на балансування. Стрибкова акробатика.

4. Циркові жанри (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Історія циркового мистецтва. Знайомство з різновидами циркових жанрів. Мистецтво жонглювання ногами. Поняття про цирковий реквізит. Клоун та його образ. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Техніка жонглювання. Жонглювання з двома предметами. Жонглювання з трьома предметами (м'ячі, кільця, булави, хусточки).

Ручний еквілібр. Вивчення найпростіших елементів. Різні види стійок на руках (рівна, у шпагаті поперечному, у напівшпагаті). Вид стійки «крокодил».

Сатирична клоунада. Клоунада музична і музична ексцентрика. Пантоміма з речами. Гімнастика для рук.

5. Робота над технікою виконання (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

6. Концертна діяльність, постановочні репетиції (72 год.)

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка групових та сольних циркових етюдів (номерів). Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

7. Акторська майстерність (15 год.)

Теоретична частина. Правила створення художніх та сценічних образів.

Практична частина. Розвиток артистичної сміливості. Заняття м'язових зажимів. Емоційна пам'ять. Пантоміма. Мистецтво конферансу. Робота з глядачем.

8. Грим (15 год.)

Теоретична частина. Бесіда «Значення гриму у створенні художнього образу». Історія розвитку гримувального мистецтва.

Практична частина. Техніка гримування та гігієна гриму. Види гриму. (Грим молодого обличчя, грим людини похилого віку). Атрибути гриму (перука, окуляри, наклейки та ін.). Характерний грим. Фантастичний грим. Зачіска і грим.

9.Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

– термінологію класичного танцю;

- термінологію акробатики;
- основні елементи стрибкової акробатики та гімнастики;
- що таке клоунада;
- елементи еквілібру;
- правила танцювального етикету.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- скласти заліки з акробатики;
- володіти предметами;
- виконувати вивчені елементи циркового мистецтва, передбачені програмою в знайомому середовищі (батьки, однолітки);
- володіти сатиричною клоунадою;
- виконувати елементи жонглювання;
- зберігати правильну поставу, положення тулуба, рук, ніг.

У здобувачів позашкільної освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння поняттями та знаннями з сучасного циркового мистецтва;
- практична – набуття навичок, методики виконання вправ та основних елементів сучасного циркового мистецтва;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння сучасним цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

Основний рівень, четвертий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	78	87
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	78	87
5.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72

6.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
7.	Акторська майстерність	3	15	18
8.	Грим	3	15	18
9.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**54**	**378**	**432**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти, кабінеті. Інструктаж з техніка безпеки. Бесіда «Види страховок у цирку».

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Вправи біля станка (обличчям до станка, тримаючись двома руками). Demi-plie по I, II, V позиції. Battement tendu по V позиції (вперед, вбік, назад). Battement tendu jete. Rond de jambe par terre (en dehors, en dedans). Releve на півпальцях по I, II, V позиції. Saute по I, II, V позиції. Pas echappe. Changement de pieds.Pas chasse. підскоки на місці. Tour chaine.

3. Акробатика (87 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Спортивна розминка. Вправи на: розвиток гнучкості; розвиток сили; розвиток спритності; розвиток координації рухів. Вивчення найпростіших акробатичних елементів: перекиди вперед та назад, політ-перекид. Шпагати. Міст стоячи з підніманням ноги через пасе. Затяжки вперед, вбік, назад. Колесо. Перевороти вперед та назад. Стійки (на голові, лопатках, грудях, руках з опорою на стіну). Різні види перекатів. Комбінації рондат-фляк, рондат-сальто. Акробатичні вправи у парі, у трійці. Піраміда. Вправи на балансування. Стрибкова акробатика.

4. Циркові жанри (87 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Історія циркового мистецтва. Знайомство з різновидами циркових жанрів. Мистецтво жонглювання ногами. Поняття про цирковий реквізит. Клоун та його образ. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Техніка жонглювання. Жонглювання з двома предметами. Жонглювання з трьома предметами (м’ячі, кільця, булави, хусточки), Ручний еквілібр. Вивчення найпростіших елементів. Різні види стійок на руках (рівна, у шпагаті поперечному, у напівшпагаті). Вид стійки «крокодил». Вихід у стійку на руках з поштовху в групування. Вихід у стійку на руках силою.

Сатирична клоунада. Клоунада музична і музична ексцентрика. «Килимні» клоуни. Пантоміма з речами. Гімнастика для рук.

5. Робота над технікою виконання (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

6.Концертна діяльність (72 год.)

*Теоретична частина***.** Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

7. Акторська майстерність (18 год.)

Теоретична частина. Правила створення художніх та сценічних образів.

Практична частина. Розвиток артистичної сміливості. Заняття м'язових зажимів. Емоційна пам'ять. Пантоміма. Мистецтво конферансу. Робота з глядачем.

8. Грим (18 год.)

Теоретична частина. Бесіда «Значення гриму у створенні художнього образу». Історія розвитку гримувального мистецтва.

Практична частина. Техніка гримування та гігієна гриму. Види гриму. (Грим молодого обличчя, грим людини похилого віку). Атрибути гриму (перука, окуляри, наклейки та ін.). Характерний грим. Фантастичний грим. Зачіска і грим.

9. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- термінологію класичного танцю;
- термінологію акробатики;
- елементи жонглювання;
- елементи еквілібру та гімнастики;
- види страхування;
- що таке клоунада;
- види гриму.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- скласти заліки з акробатики;
- володіти предметами;
- вільно рухатись по лінії танцю;
- виконувати елементи жонглювання;
- страхувати під час виконання трюків;
- виконувати рухи класичного екзерсису та алегро;
- виконувати вивчені елементарні вправи еквілібру.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння поняттями та знаннями з сучасного циркового мистецтва;
- практична – набуття навичок, методики виконання вправ та основних елементів сучасного циркового мистецтва;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння сучасним цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

Основний рівень, п'ятий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	96	105
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	96	105
5.	Акторська майстерність	3	15	18
6.	Грим	3	15	18
7.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
8.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
9.	Підсумок		3	3
	Разом	**54**	**414**	**468**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти, кабінеті. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Види страховок у цирку». Правила дорожнього руху.

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Вправи біля станка (обличчям до станка, тримаючись двома руками). Demi-plie по I, II, V позиції. Grand plie по I, II, V позиції. Battement tendu по V позиції. Battement tendu jete. Rond de jambe par terre (en dehors, en

dedans). Battement releve lents на 45º та 90º. Releve на півпальцях по I, II, V позиції. Saute по I, II, V позиції. Pas echappe. Changement de pieds. Pas chasse. Sissonne y I arabesque. Pas de chat. Tour chaine.

3. Акробатика (105 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Спортивна розминка. Вправи на: розвиток гнучкості; розвиток сили; розвиток спритності; розвиток координації рухів. Акробатичні елементи: перекиди вперед та назад, політ-перекид. Шпагати. Міст стоячи з підніманням ноги через пасе. Затяжки вперед, вбік, назад. Колесо. Перевороти вперед та назад. Стійки (на голові, лопатках, грудях, руках). Перекат на груди. Комбінації рондат-фляк, рондат-сальто. Підйом розгином. Акробатичні вправи у парі, у трійці. Піраміда. Вправи на балансування. Стрибкова акробатика.

4. Циркові жанри (105 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Історія циркового мистецтва. Знайомство з різновидами циркових жанрів. Мистецтво жонглювання ногами. Поняття про цирковий реквізит та костюм. Клоун та його образ. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Техніка жонглювання. Жонглювання з двома предметами. Жонглювання з трьома предметами (м’ячі, кільця, булави, хусточки), жонглювання в парах. Вид жонглювання «каскад». Жонглювання чотирма м’ячами.

Ручний еквілібр. Вивчення елементів еквілібру. Різні види стійок (рівна, у шпагаті поперечному, у напівшпагаті). Вид стійки «крокодил». Вихід у стійку на руках з поштовху в групування. Вихід у стійку на руках силою. Робота на високому «п’єдесталі». Вивчення найпростіших видів обертів обруча на різних частинах тулуба та в різних площинах. Робота двома, трьома обручами одночасно. Буфонадна клоунада. Сатирична клоунада. Пантоміма з речами. Робота з однією та двома «сигарами» (накати, оберти, перекидання, баланс). Гімнастика для рук.

5. Акторська майстерність (18 год.)

Теоретична частина. Правила створення художніх та сценічних образів.

Практична частина. Розвиток артистичної сміливості. Заняття м’язових зажимів. Емоційна пам’ять. Пантоміма. Мистецтво конферансу. Робота з глядачем.

6. Грим (18 год.)

Теоретична частина. Бесіда «Значення гриму у створенні художнього образу». Історія розвитку гримувального мистецтва.

Практична частина. Техніка гримування та гігієна гриму. Види гриму. (Грим молодого обличчя, грим людини похилого віку). Атрибути гриму (перука, окуляри, наклейки та ін.). Характерний грим. Фантастичний грим. Зачіска і грим.

7.Робота над технікою виконання (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

8. Концертна діяльність (72 год.).

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

9. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- термінологію класичного танцю;
- термінологію акробатики;
- елементи жонглювання;
- елементи еквілібру та гімнастики;
- види страхування;
- що таке клоунада;
- види гриму.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- скласти заліки з акробатики;
- володіти предметами;
- виконувати елементарні акробатичні вправи під музику;
- запам’ятовувати послідовність рухів під час виконання циркового етюду;
- виконувати елементи жонглювання;
- страхувати під час виконання трюків;
- виконувати рухи класичного екзерсису та алегро;
- виконувати вивчені елементарні вправи еквілібру.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння поняттями та знаннями з сучасного циркового мистецтва;
- практична – набуття навичок, методики виконання вправ та основних елементів сучасного циркового мистецтва;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння сучасним цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

Основний рівень, шостий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3		3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	96	105
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	96	105
5.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
6	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
7.	Акторська майстерність	3	15	18
8.	Грим	3	15	18
9.	Підсумок		3	3
	Разом	**54**	**414**	**468**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти, кабінеті. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Види страховок у цирку». Правила дорожнього руху.

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Вправи біля станка. Якщо здобувачі позашкільної освіти засвоїли всі вправи тримаємось однією рукою за станок. Demi, grand plie по I, II, V позиції. Battement tendu по V позиції (вперед, вбік, назад). Battement tendu jete (вперед, вбік, назад). Rond de jambe par terre (en dehors, en dedans). Battement releve lents на 45º та 90º. Releve на півпальцях по I, II, V позиції. Saute по I, II, V позиції. Pas echappe. Changement de pieds. Pas chasse. Sissonne в I arabesque. Pas de chat.

Обертання: tour en dehors та en dedans; tour chaine.

3. Акробатика (105 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Вправи на: розвиток гнучкості; розвиток сили; розвиток спритності; розвиток координації рухів. Вивчення найпростіших акробатичних елементів: перекиди вперед та назад, політ-перекид. Міст. Колесо. Перевороти вперед та назад. Стійки (на голові, лопатках, грудях, руках з опорою на стіну). Різні види перекатів. Комбінації рондат-фляк, рондат-сальто. Акробатичні вправи у парі, у трійці. Піраміда. Вправи на балансування. Стрибкова акробатика.

4. Циркові жанри (105 год.)

Теоретична частина. Термінологія. Історія циркового мистецтва. Знайомство з різновидами циркових жанрів. Мистецтво жонглювання ногами. Поняття про цирковий реквізит та костюм. Клоун та його образ. Поняття про рівновагу, вестибулярний апарат, швидкість реакції. Техніка безпеки під час тренувального процесу та концертних виступів. Правила страхування під час виконання трюків.

Практична частина. Техніка жонглювання. Жонглювання з двома предметами. Жонглювання з трьома предметами (м'ячі, кільця, булави, хусточки), жонглювання в парах. Вид жонглювання «каскад», парні перекиди «каскадом», подвійний «каскад». Жонглювання чотирма м'ячами. Перекиди предметів та комбінації з шести кілець.

Ручний еквілібр. Вивчення елементів еквілібру. Різні види стійок на руках (рівна, у шпагаті поперечному, у напівшпагаті). Вид стійки «крокодил». Вихід у стійку на руках з поштовху в групування. Вихід у стійку на руках силою. Робота на високому «п'єдесталі».

Вивчення найпростіших видів обертів обруча на різних частинах тулуба та в різних площинах. Робота двома, трьома обручами одночасно.

Буфонадна клоунада. Сатирична клоунада. Клоунада музична і музична ексцентрика. «Килимні» клоуни. Пантоміма з речами.

Робота з одною та двома «сигарами» (накати, оберти, перекидання, баланс). Поєднання роботи із одною «сигарою» та жонглюванням трьома м'ячами або кільцями. Гімнастика для рук.

5. Робота над технікою виконання (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

6. Концертна діяльність (72 год.)

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

7. Акторська майстерність (18 год.)

Теоретична частина. Правила створення художніх та сценічних образів.

Практична частина. Розвиток артистичної сміливості. Заняття м'язових зажимів. Емоційна пам'ять. Пантоміма. Мистецтво конферансу. Робота з глядачем.

8. Грим (18 год.)

Теоретична частина. Бесіда «Значення гриму у створенні художнього образу». Історія розвитку гримувального мистецтва.

Практична частина. Техніка гримування та гігієна гриму. Види гриму. (Грим молодого обличчя, грим людини похилого віку). Атрибути гриму (перука, окуляри, наклейки та ін.). Характерний грим. Фантастичний грим. Зачіска і грим.

9. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- - термінологію класичного танцю;
- - термінологію жонглювання;
- - елементи акробатики та гімнастики;
- - основні жанри циркового мистецтва;
- - діючий репертуар колективу.
- види страхування;
- що таке клоунада;
- види гриму.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- - скласти заліки з акробатики (листопад, лютий, травень);
- - володіти предметами;
- - виконувати танцювальні номери;
- - запам'ятовувати послідовність розвитку дій у танцях, заданих композиціях;
- - виконувати рухи класичного екзерсису та алегро;
- - виконувати вивчені рухи з різних жанрів циркового мистецтва.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння поняттями та знаннями з сучасного циркового мистецтва;
- практична – набуття навичок, методики виконання вправ та основних елементів сучасного циркового мистецтва;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

Вищий рівень, сьомий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	96	105
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	96	105
5.	Акторська майстерність	9	63	72
6.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
7.	Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види	3	15	18
8.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	3	15	18
9.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**54**	**414**	**468**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки в закладі освіти, кабінеті. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Професія – артист цирку». Правила дорожнього руху.

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Тримаємось однією рукою за станок. demi-plie та grand plie. Battement tendu (вперед, вбік, назад)/ Battement tendu jete (вперед, вбік, назад). Rond de jambe par terre з demi plie (en dehors, en dedans). Battement fondu (вперед, вбік, назад)/ Battement developpe (вперед, вбік, назад)/ Grand battement jete (вперед, вбік, назад). Pas de basgue. Pas balance. Grand battement в поєднанні зі шпагатом. Обертання: tour en dehors та en dedans; tour de force. Pas glissade en tournant; tour chaine. Елементи народно-сценічного танцю: plie, каблучні вправи, вправи з напруженою ступнею (Flic-flac).

3. Акробатика (105 год.)

Теоретична частина. Основи техніки виконання акробатичних вправ. Досконале вивчення акробатичної термінології. Самопідготовка з акробатики. Страхування та самострахування під час тренувального процесу.

Практична частина. Спортивна розминка. Акробатичні елементи. Шпагати. Затяжка вперед, вбік, назад. Стійка на руках. Стійка на голові. Стійка «крокодил». Стійка перекид. Стійка перекат на груди. Перекат на груди. Переворот вперед, назад. Виконання акробатичних вправ у парах, у трійках, «піраміди». Стрибкова акробатика: фляк; фляк у стійку на голові; японський фляк; рондат-фляк-темпове сальто; фляк-сальто-бланш (вибірково); рондат-фляк-пірует (вибірково); 2–3 арабських сальто у темпі (вибірково); сальто назад з місця та з розбігу (вибірково); колесо – арабське сальто; твіст; сальто з піруетом.

4. Циркові жанри (105 год.)

Теоретична частина. Видатні циркові виконавці. Специфіка циркових жанрів.

Практична частина. Жонглювання. Жонглювання 1–5-ма предметами (м'ячі, булави, кільця, обручі). Різноманітні комбінації у парах («Каскад», «Балансування» та інші). Вивчення елементів жонглювання в дуетах, трійках, четвірках, п'ятірках. Жонглювання факелами. Силове жонглювання (вага снарядів 8–16 кг). Силове жонглювання з однією та 2 гирями. Робота обручами. Обертання від 1–8 обручів на різних частинах тулуба. Обертання «бочки». Ускладнені гімнастичні вправи з обручем. Підкидання обруча з виконанням перевороту, перекида, фляка та ін. Робота з двома обручами у двох площинах (паралельне обертання, обертання у «вісімці»). Клоунада, пантоміма, ексцентрика. Пантоміма «зі склом», «канатом», акторами та ін. Акробатична ексцентрика. Клоунада з глядачами. Вивчення сценок, жартів. Техніка «відвертання» уваги. Трюки-розіграші. Еквілібристика. Відпрацювання рівноваги на: драбинах; стільцях; моноциклах; «п'єдесталах».

5. Акторська майстерність (72 год.)

Теоретична частина. Техніка міміки та жестикуляції. Техніка накладення гриму.

Практична частина. Рух на сцені та у манежі. Дикція та декламація. Міміка та жестикуляція. Грим та театральна атрибутика. Поняття «сценічне спілкування». Скульптурність тіла. Мізансцена. Етюд. Імпровізація.

6. Робота над технікою виконання (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

7. Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види (18 год.)

Теоретична частина. Аналіз роботи здобувачів освіти на заняттях.

Практична частина. Виконання правил техніки безпеки, страховки один одного чи особисто під час виконання складних трюків та елементів на заняттях та концертних майданчиках.

8. Концертна діяльність (18 год.)

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

9. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- - термінологію класичного танцю;
- - термінологію жонглювання;
- - елементи акробатики та гімнастики;
- - основні жанри циркового мистецтва;
- - діючий репертуар колективу.
- види страхування;
- що таке клоунада;
- види гриму.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- скласти заліки з акробатики (листопад, лютий, травень);
- володіти предметами;
- виконувати танцювальні номери;
- запам’ятовувати послідовність розвитку дій у танцях, заданих композиціях;
- виконувати рухи класичного екзерсису та алегро;
- виконувати вивчені рухи з різних жанрів циркового мистецтва.
- страхувати під час виконання трюків;

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння поняттями та знаннями з сучасного спортивного хореографічного мистецтва;
- практична – набуття навичок, методики виконання вправ та основних елементів сучасної спортивної хореографії;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

Вищий рівень, восьмий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього

1.	Вступ	3		3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	96	105
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	96	105
5.	Акторська майстерність	3	15	18
6.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
7.	Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види	3	15	18
8.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
9.	Підсумок		3	3
	Разом			**468**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки у закладі освіти. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Професія – артист цирку». Правила дорожнього руху.

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Тримаємось однією рукою за станок: demi-plie та grand plie. Battement tendu (вперед, вбік, назад). Battement tendu jete (вперед, вбік, назад). Rond de jambe par terre (en dehors, en dedans). Rond de jambe par terre з demi plie (en dehors, en dedans). Battement fondu (вперед, вбік, назад). Battement developpe (вперед, вбік, назад). Grand battement jete (вперед, вбік, назад). Pas de basgue. Pas balance. Grand battement в поєднанні зі шпагатом. Обертання: jete en tournant; tour (en dehors, en dedans); tour de force; tour chaine. Pas glissade en tournant. Елементи народно-сценічного танцю: plie, каблучні вправи, вправи з напруженою ступнею (Flic-flac).

3. Акробатика (105 год.)

Теоретична частина. Основи техніки виконання акробатичних вправ. Досконале вивчення акробатичної термінології. Самопідготовка з акробатики. Страхування та самострахування під час тренувального процесу.

Практична частина. Спортивна розминка. Акробатичні елементи. Шпагати. Затяжка вперед, вбік, назад. Міст. Колесо. Стійка на руках. Стійка на голові. Стійка «крокодил». Стійка перекид. Стійка перекат на груди. Перекат на груди. Переворот вперед, назад. Виконання комплексу вправ на розвиток сили та еластичності м’язів. Виконання акробатичних вправ у парах, у трійках,

«піраміди». Стрибкова акробатика : фляк; фляк у стійку на голові; японський фляк; рондат-фляк-темпове сальто; фляк-сальто-бланш (вибірково); рондат-фляк-пірует (вибірково); 2–3 арабських сальто у темпі (вибірково); сальто назад з місця та розбігу (вибірково); колесо – арабське сальто; твіст; сальто з піруетом.

4. Циркові жанри (105 год.)

Теоретична частина. Видатні циркові виконавці. Специфіка циркових жанрів.

Практична частина. Жонглювання. Жонглювання 1–5-ма предметами (м'ячі, булави, кільця, обручі). Різноманітні комбінації у парах («Каскад», «Балансування» та інші). Вивчення елементів жонглювання в дуетах, трійках, четвірках, п'ятірках. Жонглювання факелами. Силове жонглювання (вага снарядів 8–16 кг). Силове жонглювання з однією та 2 гирями. Робота обручами. Обертання від 1–8 обручів на різних частинах тулуба. Обертання «бочки». Ускладнені гімнастичні вправи з обручем. Підкидання обруча з виконанням перевороту, перекида, фляка та ін. Робота з двома обручами у двох площинах (паралельне обертання, обертання у «вісімці»). Клоунада, пантоміма, ексцентрика. Пантоміма «зі склом», «канатом», акторами та ін. Акробатична ексцентрика. Клоунада з глядачами. Вивчення сценок, жартів. Техніка «відвертання» уваги. Трюки-розіграші. Еквілібристика. Відпрацювання рівноваги на: драбинах; стільцях; моноциклах; «п'єдесталах».

5. Акторська майстерність (18 год.)

*Теоретична частина***.** Техніка міміки та жестикуляції. Техніка накладення гриму.

*Практична частина***.** Рух на сцені та у манежі. Дикція та декламація. Міміка та жестикуляція. Грим та театральна атрибутика. Сценічна поведінка. Сценічні стрибки. Мізансцена. Пластичні етюди. Імпровізація.

6. Робота над технікою виконання (72 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

7. Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види (18 год.)

Теоретична частина. Аналіз роботи здобувачів освіти на заняттях.

Практична частина. Виконання правил техніки безпеки, страховки один одного чи особисто під час виконання складних трюків та елементів на заняттях та концертних майданчиках.

8. Концертна діяльність (72 год.)

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

9. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- - техніку виконання класичного танцю;
- - техніку виконання жонглювання;
- - елементи акробатики та гімнастики;
- - основні жанри циркового мистецтва;
- - діючий репертуар колективу.
- види страхування;
- що таке клоунада;
- види гриму.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- - скласти заліки з акробатики (листопад, лютий, травень);
- - володіти предметами;
- - виконувати танцювальні номери;
- - виконувати рухи самостійно, погоджувати рухи в парі, в групі;
- - виконувати рухи класичного екзерсису та алегро;
- - виконувати вивчені рухи з різних жанрів циркового мистецтва;
- - страхувати під час виконання трюків.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – поглиблення знань з сучасного спортивного хореографічного мистецтва;
- практична – оволодіння навичками, методики виконання вправ та основних елементів сучасної спортивної хореографії;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків, емоційно-почуттєвої сфери;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості, самореалізації в соціумі засобами сучасного циркового мистецтва, професійного самовизначення.

Вищий рівень, дев'ятий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Основи хореографії	9	63	72
3.	Акробатика	9	63	72

4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	9	63	72
5.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
6.	Акторська майстерність	9	42	51
7.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
8.	Індивідуальна підготовка	6	30	36
9.	Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види	3	12	15
10.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**66**	**402**	**468**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки у закладі освіти. Інструктаж з техніки безпеки. Бесіда «Професія – артист цирку». Правила дорожнього руху.

2. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Тримаємось однією рукою за станок. Demi-plie та grand plie. Battement tendu (вперед, вбік, назад). Battement tendu jete (вперед, вбік, назад). Rond de jambe par terre (en dehors, en dedans). Rond de jambe par terre з demi plie (en dehors, en dedans). Battement fondu (вперед, вбік, назад). Battement developpe (вперед, вбік, назад). Grand battement jete (вперед, вбік, назад). Pas de basgue. Pas balance. Grand battement в поєднанні зі шпагатом. Grand jete. Jete entrelace. Pas chasse. Обертання: jete en tournant; tour (en dehors, en dedans); tour de force; Pas glissade en tournant; tour chaine. Елементи народно-сценічного танцю: plie, каблучні вправи, вправи з напруженою ступнею (flic-flac).

3. Акробатика (72 год.)

Теоретична частина. Основи техніки виконання акробатичних вправ. Досконале вивчення акробатичної термінології. Самопідготовка з акробатики. Страхування та самострахування під час тренувального процесу.

Практична частина. Спортивна розминка. Акробатичні елементи. Шпагати. Затяжка вперед, вбік, назад. Стійка на руках. Стійка на голові. Стійка «крокодил». Стійка перекид. Стійка перекат на груди. Перекат на груди. Перекат через плече. Переворот вперед, назад. Міст. Колесо. Виконання комплексу вправ на розвиток сили та еластичності м’язів. Виконання акробатичних вправ у парах, у трійках, «піраміди». Стрибкова акробатика: фляк; фляк у стійку на голові;

японський фляк; рондат-фляк-темпове сальто; фляк-сальто-бланш (вибірково); рондат-фляк-пірует (вибірково); 2–3 арабських сальто у темпі (вибірково); сальто назад з місця та розбігу (вибірково); колесо – арабське сальто; твіст; сальто з піруетом).

4. Циркові жанри (72 год.)

Теоретична частина. Видатні циркові виконавці. Специфіка циркових жанрів. Бесіди «Ілюзія та сучасність», «Закордонне ілюзійне мистецтво»,

Практична частина. Жонглювання. Жонглювання 1–5-ма предметами (м'ячі, булави, кільця, обручі). Різноманітні комбінації у парах («Каскад», «Балансування» та інші). Вивчення елементів жонглювання в дуетах, трійках, четвірках, п'ятірках. Жонглювання факелами. Силове жонглювання (вага снарядів 8–16 кг). Силове жонглювання з однією та 2 гирями. Стрибки через скакалку (з поворотом, колесо, переворот). Робота обручами. Обертання від 1–8 обручів на різних частинах тулуба. Обертання «бочки». Трюки з 2, 3 обручами. Ускладнені гімнастичні вправи з обручем. Підкидання обруча з виконанням перевороту, перекида, фляка та ін. Робота з двома обручами у двох площинах (паралельне обертання, обертання у «вісімці»). Клоунада, пантоміма, ексцентрика. Пантоміма «зі склом», «канатом», акторами та ін. Акробатична ексцентрика. Клоунада з глядачами. Вивчення сценок, жартів. Техніка «відвертання» уваги. Трюки-розіграші. «Антипод». Ускладнений «антипод». Робота з 2 «сигарами» (перекати, перекиди, оберти, оберти з підкиданням). Робота з «жердиною-вимпелом». Обертання на ногах жердини з акробатками. Ілюзії-маніпуляції. Ментальна магія: демонстрація пам'яті, швидкого рахування, читання та ін.; прораховування майбутньої поведінки. Мікромагія: трюки-розіграші. Еквілібристика. Відпрацювання рівноваги на: драбинах; стільцях; моноциклі; «п'єдесталах».

5. Робота над технікою виконання (36 год.)

Теоретична частина. Термінологія.

Практична частина. Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

6. Акторська майстерність (18 год.)

Теоретична частина. Техніка міміки та жестикуляції. Техніка накладення гриму.

Практична частина. Рух на сцені та у манежі. Дикція та декламація. Міміка та жестикуляція. Грим та театральна атрибутика. Вправи «Криве дзеркало», «Німе кіно». Сценічна поведінка. Сценічні стрибки. Мізансцена. Пластичні етюди. Імпровізація.

7. Концертна діяльність (72 год.)

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка та вивчення групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

8. Індивідуальна підготовка(36 год.)

Теоретична частина. Правила виконання сольних етюдів.

Практична частина. Відпрацювання технічних елементів. Удосконалення техніки виконання. Вивчення сольних фрагментів. Трюки акробатичної ексцентрики. Пластичні трюки.

9. Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види (15 год.)

Теоретична частина. Аналіз роботи здобувачів освіти на заняттях.

Практична частина. Виконання правил техніки безпеки, страховки один одного чи особисто під час виконання складних трюків та елементів на заняттях та концертних майданчиках.

10. Підсумок (3 год)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- техніку виконання класичного танцю;
- техніку виконання жонглювання;
- елементи акробатики та гімнастики;
- основні жанри циркового мистецтва;
- професійні вимоги до артистів.

Здобувачі позашкільної освіти мають вміти:

- скласти заліки з акробатики (листопад, лютий, травень);
- володіти предметами;
- виконувати танцювальні номери;
- виконувати рухи класичного екзерсису та алегро;
- органічно існувати на сцені у заданому образі із застосуванням, отриманих знань та навичок;
- спілкуватися з глядачем;
- самостійно придумувати танцювальні етюди на аматорському рівні з використанням вивчених елементів з різних видів циркового мистецтва;
- аналізувати власні виступи та виступи артистів цирку.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – поглиблення знань з сучасного спортивного хореографічного мистецтва;
- практична – оволодіння навичками, методикою виконання вправ та основних елементів сучасної спортивної хореографії;
- творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків; емоційно-почуттєвої сфери;
- соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

Вищий рівень, десятий рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Акробатика	9	63	72
3.	Основи хореографії	9	63	72
4.	Циркові жанри (жонглювання, стрибкова акробатика, робота з обручами, клоунада, пантоміма, ексцентрика, еквілібристика)	24	84	108
5.	Акторська майстерність	3	12	15
6.	Робота над технікою виконання (за жанрами)	9	63	72
7.	Індивідуальна підготовка	6	30	36
8.	Концертна діяльність, постановочні репетиції	9	63	72
9.	Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види	3	12	15
10.	Підсумок	-	3	3
	Разом	**75**	**393**	**468**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Завдання і зміст роботи гуртка. Організаційні питання. Правила поведінки у закладі освіти. Інструктаж з техніка безпеки. Бесіда «Професія – артист цирку». Правила дорожнього руху.

2. Акробатика (72 год.)

Теоретична частина. Основи техніки виконання акробатичних вправ. Досконале вивчення акробатичної термінології. Самопідготовка з акробатики. Страхування та самострахування під час тренувального процесу.

Практична частина. Спортивна розминка. Акробатичні елементи. Шпагати. Затяжка вперед, вбік, назад. Міст. Колесо. Стійка на руках. Стійка на голові. Стійка «крокодил». Стійка перекид. Стійка перекат на груди. Перекат на груди. Перекат через плече. Переворот вперед, назад. Переворот зі зміною ніг. Змійка назад, вперед. Виконання комплексу вправ на розвиток сили та еластичності м’язів. Виконання акробатичних вправ у парах, у трійках, «піраміди». Стрибкова акробатика: фляк; рондат; фляк у стійку на голові; японський фляк; рондат-фляк-темпове сальто; фляк-сальто-бланш (вибірково); рондат-фляк-пірует (вибірково); 2–3 арабських сальто у темпі (вибірково);

сальто назад з місця та розбігу (вибірково); колесо – арабське сальто; твіст; сальто з піруетом.

3. Основи хореографії (72 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології. Значення хореографії та пластики для створення сценічного образу.

Практична частина. Тримаємось однією рукою за станок. Demi-plie та grand plie. Battement tendu (вперед, вбік, назад). Battement tendu jete (вперед, вбік, назад). Rond de jambe par terre (en dehors, en dedans). Rond de jambe par terre з demi plie (en dehors, en dedans). Battement fondu (вперед, вбік, назад). Battement developpe (вперед, вбік, назад). Grand battement jete (вперед, вбік, назад). Pas de basgue в поєднанні з переворотом вперед на одну ногу. Pas balance в поєднанні з переворотом назад на одну ногу. Grand battement в поєднанні зі шпагатом. Grand jete. Jete entrelace. Pas chasse. Обертання: jete en tournant; tour (en dehors, en dedans); tour de force; Pas glissade en tournant; tour chaine. Pirouette. Елементи народно-сценічного танцю: plie, каблучні вправи, вправи з напруженною ступнею (flic-flac). Вправи на середні зали. Елементи та рухи сучасного танцю (танцювальні етюди різних стилів: хіп-хоп, рок-н-рол, ретро).

4. Циркові жанри (108 год.)

*Теоретична частина***.** Видатні циркові виконавці. Специфіка циркових жанрів. Бесіди «Ілюзія та сучасність», «Закордонне ілюзійне мистецтво»,

Практична частина. Жонглювання. Жонглювання 1–5-ма предметами (м’ячі, булави, кільця, обручі). Різноманітні комбінації у парах («Каскад», «Балансування» та інші). Вивчення елементів жонглювання в дуетах, трійках, четвірках, п’ятірках. Жонглювання факелами. Силове жонглювання (вага снарядів 8–16 кг). Силове жонглювання з однією та 2 гирями.

Робота обручами. Обертання від 1–8 обручів на різних частинах тулуба. Обертання «бочки». Ускладнені гімнастичні вправи з обручем. Підкидання обруча з виконанням перевороту, перекида, фляка та ін. Робота з двома обручами у двох площинах (паралельне обертання, обертання у «вісімці»). Робота зі скакалкою. Стрибки через скакалку (з поворотом, колесо, переворот). Клоунада, пантоміма, ексцентрика. Пантоміма «зі склом», «канатом», акторами та ін. Акробатична ексцентрика. Клоунада з глядачами. Вивчення сценок, жартів. Техніка «відвертання» уваги. Трюки-розіграші. «Антипод». Ускладнений «антипод». Робота з 2 «сигарами» (перекати, перекиди, оберти, оберти з підкиданням). Робота з «жердиною-вимпелом». Обертання на ногах жердини з акробатками. «Ікарійські» ігри в парах, у трійках та ін. Ілюзії-маніпуляції.. Ментальна магія: демонстрація пам’яті, швидкого рахування, читання та ін.; прораховування майбутньої поведінки. Мікромагія: трюки-розіграші. Еквілібристика. Відпрацювання рівноваги на: драбинах; стільцях; моноциклі; «п’єдесталах».

5. Акторська майстерність (15 год.)

Теоретична частина. Техніка міміки та жестикуляції. Техніка накладення гриму.

Практична частина. Рух на сцені та у манежі. Дикція та декламація. Міміка та жестикуляція. Грим та театральна атрибутика. Побудова мізансцен. Дії в умовах вимушеного мовчання. Сценічна дія. Сценічна поведінка. Мізансцена. Етюд. Імпровізація.

6. Робота над технікою виконання (72 год.)

*Теоретична частина***.** Термінологія.

*Практична частина***.** Вдосконалення техніки виконання елементів, трюків та рухів за обраними жанрами.

7. Індивідуальна підготовка (36 год.)

Теоретична частина. Правила виконання сольних етюдів.

Практична частина. Відпрацювання технічних елементів. Удосконалення техніки виконання. Вивчення сольних фрагментів. Трюки акробатичної ексцентрики. Пластичні трюки.

8. Концертна діяльність (72 год.)

Теоретична частина. Підбір музичного матеріалу. Ознайомлення з темою циркових етюдів (номерів).

Практична частина. Постановка та вивчення групових та сольних циркових номерів. Участь дітей у масових заходах, концертах, репетиціях. Участь у різноманітних фестивалях, конкурсах.

9. Правила техніки безпеки на заняттях циркової студії. Страховка та її види (15 год.)

Теоретична частина. Аналіз роботи здобувачів освіти на заняттях.

Практична частина. Виконання правил техніки безпеки, страховки один одного чи особисто під час виконання складних трюків та елементів на заняттях та концертних майданчиках.

10. Підсумок (3 год.)

Практична частина. Заліки з акробатики, з танцювальних етюдів, з володіння предметами відповідно освітньому рівню.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Здобувачі позашкільної освіти мають знати:

- історію розвитку, структуру та жанрові особливості циркового мистецтва;
- правила техніки безпеки на заняттях циркової студії, правила страховки та її види;
- специфіку виготовлення та особливості кріплення реквізиту, який використовується на заняттях;
- терміни та поняття циркового мистецтва;
- техніку виконання та особливості циркових жанрів.

Здобувачі освіти мають вміти:

- виконувати вправи на розвиток гнучкості, сили, розтяжки;
- готувати концертний реквізит до виступів;
- імпровізувати на концертних виступах;
- оволодіти буфонадою та сатиричною клоунадою;
- оволодіти основами хореографічного мистецтва;

– володіти теоретичними знаннями та практичними вміннями з усіх видів підготовки, необхідних для вступу у професійний заклад освіти;
– вміти спілкуватись у різновіковому та різностатевому колективі, вміти спілкуватися з глядачем;
– вміти оцінювати власні перспективи, долати психологічні та професійні труднощі, вирішувати творчі проблеми;
– прагнути адаптуватись у суспільстві.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

– пізнавальна – поглиблення знань з сучасного спортивного хореографічного мистецтва;
– практична – оволодіння навичками, методикою виконання вправ та основних елементів сучасної спортивної хореографії;
– творча – формування творчих здібностей здобувачів освіти у процесі оволодіння цирковим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків; емоційно-почуттєвої сфери;
– соціальна – виховання дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва, духовних та матеріальних цінностей, національної свідомості.

ДОДАТКИ

<u>Умови переведення на основний рівень навчання:</u>

- засвоєння матеріалу початкового рівня;
- заліки з акробатики – І рік навчання, ІІ рік навчання;
- заліки володіння предметів: скакалка, обруч, м'яч – І рік навчання, ІІ рік навчання;
- знання термінології класичного танцю та акробатики початкового рівня;
- заліки з танцювальних етюдів – ІІ рік навчання

<u>Умови переведення на вищий рівень навчання:</u>

- заліки з акробатики (виконання не менш ніж 80%);
- знати вимоги до професійних артистів цирку;
- володіння базовими елементами класичного екзерсису, елементами різних жанрів циркового мистецтва, їх комбінаціями;
- уміння застосовувати знання, уміння та навички, якими здобувач освіти оволодів протягом попередніх років;
- створювати сценічний образ засобами циркового мистецтва та хореографії;
- виразне виконання танцювальних номерів (діючий концертний репертуар колективу).
- заліки з оволодіння предметів (визначає художній керівник).
- знання термінології з класичного танцю та акробатики згідно навчальної програми основного рівня навчання

ЛІТЕРАТУРА

1. Василько В. С. Фрагменти режисури. — К. Мистецтво, 1967.
2. Елькіс Г. Сценічний бій як засіб пластичної виразності: [про необхідність техн. підгот. акторів до бойових сцен у виставі]. Український театр. – 1973.
3. Концепція позашкільної освіти та виховання, затверджена рішенням колегії Міністерства освіти України 25.12.1997 р. протокол №16/3-8
4. Кох І. Основи сценічного руху: 38 уроків [Текст]: навч. пос. – К. Мистецтво, 1966.
5. Лакомов В. Поезія рухів у формуванні особистості. – Молода гвардія. – 1983.
6. Позашкільна освіта в Україні: навч. посіб. / [О. В. Биковська, С. В. Бут, О. П. Дмитренко та ін.; за ред. О. В. Биковської]. – К.: ІВЦ АЛКОН, 2006. – 224 с
7. Положення про позашкільний навчальний заклад // Освіта України: нормативно-правові документи: зб. нормат. док. / голов. ред. В. Г. Кремень. – К.: Міленіум, 2001. – С. 252–263. (Нормативно-правові документи).
8. Сварник Б. Поезія фізичного вираження Е. Декру в контексті формування сучасного мистецтва пантоміми. Культура і сучасність: альм. – Київ. 2021.
9. Старостін Ю. Акторський тренінг: його зміст та основа. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого*. 2016. Вип. 19. С. 201–204.
10. Старостін Ю. О. Сценічний рух як складова професійної підготовки актора [Електронний ресурс] Ю. О. Старостін. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого*. – 2019. – Вип. 24. – С. 75-78.
11. Ужвенко Н., Скрябина Н. Пантоміма у питаннях та відповідях / Ужвенко Н., Скрябина Н. – Київ : Мистецтво, 2013. – 117 с.